

REGULERINGSKOMMISSIE VOOR ENERGIE IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

ADVIES (BRUGEL-ADVIES-20230307-359)

Betreffende het ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot vaststelling van tijdelijke maatregelen ter bescherming van de toegang tot energie ten gunste van de kleine en middelgrote ondernemingen in het kader van de energiecrisis.

Krachtens artikel 30bis, §2 van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

07/03/2023

Inhoudsopgave

1	Juridische grondslag.....	3
2	Voorafgaande opmerking.....	4
3	Inleiding.....	4
4	Achtergrondinformatie.....	5
5	Analyse van het voorgestelde ontwerpbesluit.....	6
5.1	Begunstigden van de maatregel.....	6
5.2	Procedure.....	7
5.2.1	Procedure en tijdschema van het ontwerpbesluit.....	7
5.2.2	Termijn van 7 dagen om bezwaar te maken tegen de afsluiting.....	8
5.2.3	Rol van Hub.brussels.....	9
5.2.4	Tijdelijke levering voor maximaal 6 maanden.....	9
5.2.5	Einde van de toepassing van de maatregelen van het ontwerpbesluit.....	9
5.3	Tarief voor de tijdelijke levering.....	10
5.4	Gevolgen voor Sibelga en alternatieve voorstellen.....	10
5.4.1	Gevolgen voor Sibelga.....	10
5.4.2	1 ^e alternatief voorstel: aan de markt gerichte offerteaanvraag voor de tijdelijke levering I I	
5.4.3	2 ^e alternatief voorstel: gewestelijk steunmechanisme voor het stellen van een bankgarantie	
	12	
5.5	Conjuncturele aspecten: verlenging van de onder het ontwerpbesluit vallende maatregelen	
	13	
5.6	Monitoring.....	13
6	Conclusie.....	14

Figurenlijst

Figuur 1: Tijdslijn van het ontwerpbesluit.....	8
---	---

I Juridische grondslag

Krachtens artikel 30bis, §2 van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (hierna "Elektriciteitsordonnantie") heeft BRUGEL tot taak: "2° op eigen initiatief of op vraag van de minister of de Regering, het uitvoeren van onderzoeken en studies of het geven van adviezen, betreffende de elektriciteits- en gasmarkt".

Met het huidige advies voldoen we aan die verplichting.

In een e-mail van 23 december 2022 vroeg de minister bevoegd voor Energie- en Waterbeleid immers aan BRUGEL om dringend een advies uit te brengen over het ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot vaststelling van tijdelijke maatregelen ter bescherming van de toegang tot energie ten gunste van de kleine en middelgrote ondernemingen in het kader van de energiecrisis.

Dit advies wordt dus uitgebracht op verzoek van de minister. BRUGEL heeft echter, met instemming van de minister en vanwege het advies van de Raad van State, geen rekening gehouden met het dringende karakter van de zaak.

2 Voorafgaande opmerking

Dit advies werd door de Raad van Bestuur van BRUGEL aangenomen rekening houdend met de volgende elementen:

- Half februari had BRUGEL de gelegenheid om kennis te nemen van advies 72.841/3 van 30 december 2022 van de Raad van State betreffende het ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering "tot vaststelling van tijdelijke maatregelen ter bescherming van de toegang tot energie ten gunste van kleine en middelgrote ondernemingen in het kader van de energiecrisis". In dit verband wenste BRUGEL in haar advies bepaalde gedetailleerde oplossingen en alternatieven voor te stellen om de door de Raad van State aan de orde gestelde juridische valkuilen te overwinnen.

- De relatieve rust die de afgelopen maanden op de groothandelsmarkten voor elektriciteit en gas werd waargenomen, zou erop wijzen dat de inwerkingtreding van de maatregelen waarnaar wordt verwezen in het ontwerpdecreet dat in dit advies wordt onderzocht, niet langer dringend is. BRUGEL is van mening dat de Regering haar ontwerpdecreet niet mag laten vallen en moet anticiperen op toekomstige crisisperiodes op de energiemarkten door de inwerkingtreding van deze maatregelen ten laatste tegen volgende winter mogelijk te maken, onder voorbehoud van het onderzoek van de in dit advies gemaakte aanpassingen.

3 Inleiding

De geopolitieke onvoorziene gebeurtenissen in het kader van de oorlog in Oekraïne en de economische crisis die Europa momenteel treft, hebben ernstige gevolgen voor de gehele Europese interne markt. Deze gebeurtenissen hebben geleid tot een aanzienlijke daling en een ingrijpende verstoring van de gasbevoorrading en hebben de gasprijzen naar ongekende hoogten opgedreven. Deze stijging van de gasprijs leidt de facto tot een stijging van de elektriciteitsprijs.

Deze situatie, waarin de marktprijzen niet alleen zeer hoog maar ook zeer volatiel zijn, brengt veel ondernemingen in het Europese en Brusselse economische weefsel in een benarde positie.

In dit verband maakt de Brusselse regering gebruik van artikel 22 van de Elektriciteitsordonnantie en artikel 16 van de Gasordonnantie, die de Regering machtigen om "in geval van plotse crisis op de energiemarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest of van bijzondere omstandigheden, die de veiligheid en de integriteit van personen of netten bedreigen, alle tijdelijke maatregelen [te] nemen, zoals een beperking van de toegang tot de netten of iedere andere maatregel om de situatie op te lossen".

Dit ontwerpbesluit voorziet in de invoering van een noodleverancier, die een tijdelijke bevoorrading biedt aan economisch levensvatbare bedrijven waarvan de energiecontracten ten einde lopen.

Deze tijdelijke maatregel is bedoeld om deze ondernemingen in staat te stellen hun economische activiteiten voort te zetten en hun tegelijk de tijd te geven om hun financiële situatie ten opzichte van hun commerciële leverancier te regulariseren.

De voorgestelde maatregel is weliswaar niet bedoeld om de crisis aan de aanbodzijde als zodanig op te lossen (bijvoorbeeld door maatregelen ter beperking van de vraag), maar wel om de gevolgen ervan voor de Brusselse markt te verzachten. Dit advies plaatst de repercussies van de

eerste crisis, die van het aanbod op macroschaal, op de Brusselse markt in de juiste context en benadrukt dat het hier om een crisis van een andere aard gaat, waarop de regering kan ingrijpen door de schadelijke gevolgen ervan te beperken.

Het doel van dit advies is de gegrondheid van dit initiatief en de uitvoerbaarheid ervan te analyseren en, ten slotte, een alternatief voorstel in te dienen dat het voordeel heeft dat de operationele problemen van dit ontwerp-besluit worden vermeden.

In het kader van de opstelling van dit advies, om de huidige context en de door elke speler ingevoerde procedures te begrijpen, heeft BRUGEL bilaterale ontmoetingen gehad met BECI, de FEBEG en Sibelga.

4 Achtergrondinformatie

Om het belang van de uitvoering van de in het ontwerpbesluit voorziene maatregelen te begrijpen, alsook de impact van de huidige crisis op de Brusselse kmo's, heeft BRUGEL de FEBEG gevraagd naar de moeilijkheden die deze professionele klanten ondervinden om hun gas- en elektriciteitsfactuur te betalen. De volgende elementen zijn naar voren gekomen:

- Het aantal aan kmo's toegekende afbetalingsplannen neemt toe. Zo is tussen januari 2022 en september 2022, de laatste maand waarvoor gegevens beschikbaar zijn, het aantal betalingsplannen voor kmo's met een factor 2,4 gestegen.¹ Toenemend van 210 in januari 2022 toegekende betalingsplannen² tot een totaal van 500 betalingsregelingen toegekend alleen al in september 2022.
- De bedragen die met deze betalingsplannen gemoeid zijn, worden steeds hoger. In diezelfde periode zijn deze bedragen vermenigvuldigd met 5, van een gefactureerd verschuldigd bedrag omgezet in een betalingsregeling van €374k voor de maand januari 2022 naar een gefactureerd verschuldigd bedrag omgezet in betalingsregelingen van €1.882k voor de maand september alleen.
- De gemiddelde maandelijkse termijn die de Brusselse kmo's in het kader van hun betalingsplan betalen, stijgt in dezelfde periode met een factor 2,5, van een gemiddelde maandelijkse termijn van 326 euro voor de betalingsplannen toegekend in januari 2022 tot 808 euro voor de betalingsplannen toegekend in september 2022. Tegelijkertijd verdubbelt de gemiddelde duur van de in 2022 toegekende betalingsplannen bijna ten opzichte van 2021 (multiplicatorfactor van 1,8).
- Het aantal door leveranciers geïnitieerde gevallen van *End of Contract* met betrekking tot kmo's neemt ook toe, maar in veel mindere mate. Zo telde de FEBEG 87 en 48 gevallen van *End of Contract* voor respectievelijk elektriciteit en gas voor Brusselse professionele klanten in januari 2022, tegenover 114 en 74 in september 2022.

---

¹ Monitoring door de FEBEG in opdracht van de regulatoren, T3.

5 Analyse van het voorgestelde ontwerpbesluit

Over het algemeen is BRUGEL van mening dat het ontwerpbesluit onmiskenbaar een echte stap vooruit is, zowel voor de kmo's die recht hebben op de maatregel, en die momenteel onder druk staan wat de prijs van hun energiefactuur betreft en moeilijkheden ondervinden om contracten af te sluiten, als voor de leveranciers, die ook uiterst volatiele gas- en elektriciteitsmarkten moeten beheren en terughoudend zijn om contracten af te sluiten met professionele klanten die verzwakt zijn door de economische situatie.

Naast deze algemene overweging, en na overleg met de belanghebbenden, heeft BRUGEL het ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering nauwgezet geanalyseerd. BRUGEL stelt hieronder verschillende suggesties ter verbetering van de tekst voor.

5.1 Begunstigden van de maatregel

De begunstigden van het ontwerpbesluit zijn kmo's die voldoen aan criteria inzake economische levensvatbaarheid en waarvan de meterstanden jaarlijks of maandelijks worden uitgelezen. Dit laatste criterium sluit ondernemingen met een op afstand uitleesbare meter (ook wel AMR-meter genoemd) uit.

Kmo's worden in het ontwerpbesluit in overeenstemming met artikel 2 van de bijlage bij Europese aanbeveling 2003/361/EG gedefinieerd als "ondernemingen waar minder dan 250 personen werkzaam zijn en waarvan de jaaromzet 50 miljoen EUR of het jaarlijkse balanstotaal 43 miljoen EUR niet overschrijdt". Bovendien moet het gaan om ondernemingen die een economische activiteit uitoefenen in de zin van het Europees recht, waaronder ook de non-profitsector, de sociale sector en de culturele sector vallen.

Ten eerste lijkt het inderdaadelijk te geven van goed beheer om alleen economisch gezonde bedrijven te beschermen, ter vermijding van al te hoge kosten ten laste van de gemeenschap voor de financiering van maatregelen ten behoeve van ondernemingen waarvoor deze maatregelen alleen niet voldoende zijn om hun voortbestaan te garanderen.

Anderzijds lijkt het BRUGEL ietwat willekeurig om bepaalde kmo's uit te sluiten op basis van de frequentie van hun meteropnames. Een onderneming met een AMR-meter kan immers een lager verbruik hebben dan een onderneming met een YMR- of MMR-meter. Bovendien kan een onderneming een YMR- of MMR-uitleesfrequentie hebben voor de ene energievorm en een AMR-uitleesfrequentie voor de andere, wat betekent dat zij slechts voor één van beide energievormen in aanmerking zou komen voor de maatregelen van het ontwerpbesluit. Door een uitsluitingscriterium in te voeren op basis van de periodiciteit van de meteropname van de ondernemingen, lijkt het ontwerpbesluit ons niet erg coherent te zijn. Indien deze uitsluiting gebaseerd is op een technisch probleem voor de distributienetbeheerder om AMR-klanten te factureren, lijkt dit element ons bovendien niet voldoende om deze kmo's van de maatregelen uit te sluiten. Aangezien het gaat om maatregelen met een vrij gerichte reikwijdte en tijdsduur, moet het mogelijk zijn oplossingen, met inbegrip van manuele handelingen, toe te passen om deze technische moeilijkheden te overwinnen. Bovendien heeft BRUGEL in punt 4.4 een alternatieve oplossing voorgesteld waardoor deze technische knelpunten voor Sibelga zouden verdwijnen.

Voorts lijkt het uitsluiten van kmo's die na 24 februari 2022 zijn opgericht, met als motivering dat zij op de hoogte waren van de Russische inval in Oekraïne en dus van het hefboomeffect daarvan op de energieprijzen, roept vragen bij ons op. Concreet betekent dit dat een ondernemer, die 6, 12 maanden eerder besloot zijn MKB op te richten, de stijging van de energieprijzen in de zomer van 2022 had kunnen voorspellen? Bijgevolg is BRUGEL van mening dat de oprichtingsdatum van

de kmo niet mag worden gebruikt als criterium om in aanmerking te komen voor de maatregelen van het ontwerpbesluit.

Voorts zou de ontwerptekst gebaat zijn bij een verduidelijking van de vraag welke kmo's voor de maatregel in aanmerking komen. Zo zou een kmo waarvan de hoofdzetel niet in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is gevestigd, maar die een vestigingseenheid op het Brussels grondgebied heeft, specifiek voor deze vestigingseenheid van de maatregel moeten kunnen profiteren. Omgekeerd zou een kmo met hoofdzetel in Brussel, maar met vestigingseenheden buiten het Gewest, alleen van de maatregelen van het ontwerpbesluit moeten kunnen profiteren voor haar in het Gewest gelegen vestigingseenheden.

Ten slotte lijkt het ontwerpbesluit middelgrote en grote ondernemingen met meerdere sites, d.w.z. ondernemingen met veel vestigingseenheden, uit te sluiten van de begunstigden. Sommige ondernemingen met meerdere sites, waarvan een paar vestigingseenheden op het Brusselse grondgebied zijn gelegen, worden nochtans getroffen door de conjunctuur en maken deel uit van sectoren in moeilijkheden. Van de ondernemingen met meerdere sites die zouden worden uitgesloten van de maatregelen van het ontwerpbesluit op grond van het criterium dat de onderneming minder dan 250 personen in dienst heeft, voorbeelden hiervan zijn de Brusselse bakkerij- of broodjeszaakketens. BRUGEL vraagt zich af of het inderdaad de bedoeling van de Brusselse Regering is om dergelijke vestigingseenheden uit te sluiten van de maatregelen waarop het ontwerpbesluit betrekking heeft. BRUGEL vraagt zich ook af of de uitsluiting van de eenheden van dergelijke ondernemingen met meerdere sites van de bepalingen van het ontwerpbesluit geen vorm van discriminatie is, vooral omdat franchisevestigingen van dergelijke ketens potentieel van die maatregelen zouden kunnen profiteren.

We wijzen erop dat voor ondernemingen met verschillende vestigingseenheden, grote of kleine ondernemingen met meerdere sites, een federale aanpak in sommige gevallen de voorkeur verdient, aangezien deze ondernemingen ofwel over hun energiecontract voor al hun vestigingseenheden kunnen onderhandelen en zo over één enkel contract of een raamcontract voor alle sites in België kunnen beschikken, ofwel elke vestigingseenheid zelf over haar energiecontract(en) kunnen laten onderhandelen. Er zijn in dit opzicht geen echte regels op de markt en er zijn verschillende scenario's mogelijk.

5.2 Procedure

5.2.1 Procedure en tijdschema van het ontwerpbesluit

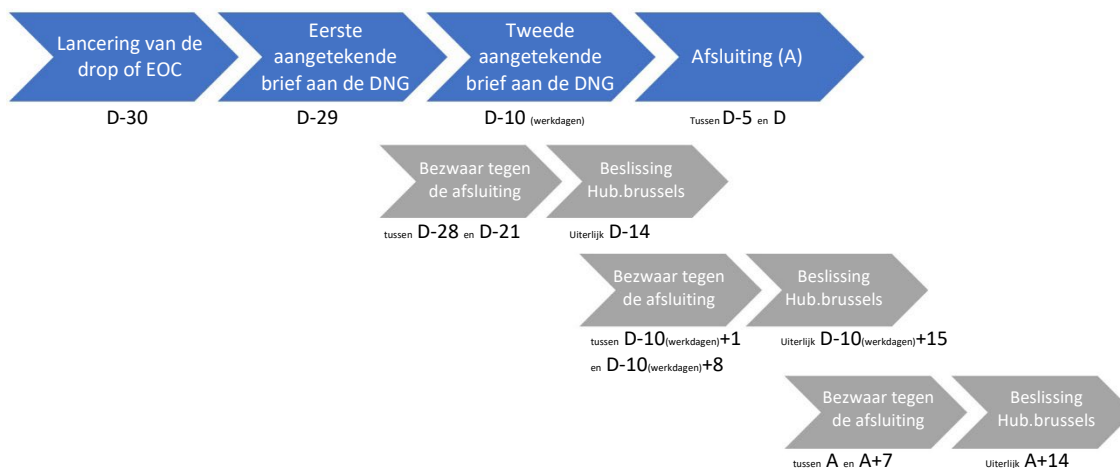
De procedure waarmee een energieleverancier de bevoorrading van een professionele klant in het BHG kan beëindigen, is de *drop of End of Contract* (EoC). Indien de klant op de ingangsdatum van deze procedure (dag D) geen leveringscontract heeft ondertekend, wordt hij afgesloten.

De leverancier moet deze procedure met Sibelga opstarten ten minste 30 kalenderdagen vóór de ingangsdatum. De dag nadat de netbeheerder in kennis is gesteld, stuurt die laatste de klant een aangetekende brief om hem op de hoogte te brengen van zijn situatie. De netbeheerder informeert de klant vervolgens een tweede keer, 10 werkdagen vóór de ingangsdatum, over de op handen zijnde afsluiting indien de klant nog steeds geen nieuw contract met een leverancier heeft gevonden. Bij gebrek aan een nieuw contract, vanaf 5 dagen vóór de ingangsdatum, plant de netbeheerder een bezoek aan de klant om de afsluiting uit te voeren.

Het ontwerpbesluit bepaalt dat de professionele klant die betrokken is bij een afsluitingsprocedure, zich daartegen kan verzetten en Hub.brussels kan verzoeken tijdelijk te mogen worden bevoorraad voor een periode van maximaal 6 maanden en tot uiterlijk 31 december 2023. Dit verzoek moet worden ingediend hetzij binnen 7 dagen na ontvangst van de

kennisgeving van afsluiting die door de DNB per aangetekende brief is verzonden, met dien verstande dat er twee kennisgevingen per aangetekende brief van de netbeheerder zijn (op D-29 en D-10 werkdagen), hetzij binnen de 7 dagen die volgen op de afsluiting. Hub.brussels beschikt dan over 7 dagen om een beslissing te nemen en, volgens de in het ontwerpbesluit vastgestelde criteria, de tijdelijke levering aan de klant toe te staan.

De tijdslijn van deze verschillende stappen is weergegeven in het onderstaande schema.

Figuur 1: Tijdslijn van het ontwerpbesluit

5.2.2 Termijn van 7 dagen om bezwaar te maken tegen de afsluiting

Met het oog op de eenvoud van de procedure is BRUGEL van mening dat de termijn van 7 dagen moet worden aangepast om de kmo in staat te stellen bezwaar aan te tekenen tegen de afsluiting. De tijdslijn vertoont inderdaad "openingen": van D-28 tot D-21 zal de kmo het recht hebben bezwaar aan te tekenen tegen de afsluiting; indien zij deze kans mist, zal zij vervolgens moeten wachten op de tweede aangetekende brief op D-10 werkdagen, en indien zij deze kans opnieuw mist, zal zij moeten wachten tot de afsluiting. Dit lijkt ons niet erg relevant, bijvoorbeeld voor zeer kleine ondernemingen waarvan de bedrijfsleider onverwachts gedurende meerdere dagen afwezig is en pas in een laat stadium op de hoogte wordt gesteld van de afsluiting, of wanneer een onderneming tevergeefs heeft geprobeerd een nieuw contract af te sluiten vooraleer een beroep te doen op de maatregelen van het ontwerpbesluit. Ook lijkt de periode van 7 dagen na de afsluiting te kort in het geval van een onderneming die zich vrijwillig heeft laten afsluiten wegens het seizoensgebonden karakter van haar activiteit, of gewoon omdat de energiekosten tijdelijk te hoog waren om winstgevend te zijn, en die geen contract meer vindt wanneer zij beslist haar activiteit te hervatten.

Het lijkt evenwel van belang dat een kmo die in aanmerking komt voor de in het ontwerpbesluit bedoelde steunmaatregelen en die tijdig bezwaar maakt tegen de afsluiting, kan worden bevoorrad en kan overschakelen op de in het ontwerpbesluit bedoelde tijdelijke levering, zonder dat de energievoorziening gedurende enkele dagen wordt onderbroken, wat voor haar zeer nadelig zou kunnen zijn.

BRUGEL beveelt dus aan dat een onderneming zich op elk ogenblik na de ontvangst van de eerste aangetekende brief van Sibelga kan verzetten tegen de afsluiting en een tijdelijke bevoorrading kan aanvragen, en dat de termijn om dit verzoek in te dienen dus niet zou worden beperkt tot 7 dagen. Bovendien beveelt BRUGEL, op voorwaarde dat deze onderneming haar verzoek uiterlijk op D-20 aan Hub.brussels richt, aan dat deze onderneming niet kan worden afgesloten tussen het einde van haar bevoorrading bij haar leverancier en het begin van de tijdelijke bevoorrading, op voorwaarde dat Hub.brussels een positieve beslissing heeft geformuleerd.

5.2.3 Rol van Hub.brussels

De Raad van State stelde in zijn advies de juridische moeilijkheden aan de orde om Hub een beslissingsbevoegdheid toe te kennen. Brussel.

Deze moeilijkheden houden verband met het probleem van de governance met betrekking tot het feit dat Hub.brussels de rol van begeleiding en coaching van de ondernemingen kan hebben, alsook de beslissing over de toekenning van de steunmaatregel aan deze ondernemingen.

BRUGEL wenst te benadrukken dat Hub.brussels over een gedetailleerde kennis van de Brusselse ondernemingen beschikt en dus volledig lijkt te zijn uitgerust om de in het ontwerpdecreet voorziene steun toe te kennen, met inachtneming van de daarin opgesomde beperkingen.

5.2.4 Tijdelijke levering voor maximaal 6 maanden

BRUGEL vraagt zich af wat er met de kmo zal gebeuren na de 6 maanden tijdelijke levering als die kmo nog steeds geen contract kan vinden bij een commerciële leverancier, hoewel ze haar energiefacturen tijdens deze periode heeft kunnen betalen.

BRUGEL stelt twee mogelijke oplossingen voor in dergelijke gevallen, na afloop van de 6 maanden en op voorwaarde dat de kmo geen schulden heeft opgebouwd tijdens de tijdelijke levering en dat nog steeds aan alle criteria van het ontwerpbesluit wordt voldaan:

- Hub.brussels (of de Gewestelijke Overheidsdienst Economie en Werkgelegenheid van Brussel, zie hierboven) kan beslissen om de tijdelijke levering met een tweede en laatste periode van maximaal 6 maanden te verlengen,
- Hub.brussels (of de Gewestelijke Overheidsdienst Economie en Werkgelegenheid van Brussel, zie hierboven) kan beslissen dat de kmo in aanmerking komt voor een gewestelijk steunmechanisme voor het stellen van een bankgarantie (zie .4.3) om het sluiten van een contract met een commerciële leverancier te vergemakkelijken.

5.2.5 Einde van de toepassing van de maatregelen van het ontwerpbesluit

De bepalingen van het ontwerpbesluit zijn van toepassing tot en met 31 december 2023. Dit houdt in dat alle tijdelijke leveringen waartoe krachtens het ontwerpbesluit is besloten, uiterlijk op 1 januari 2024 ophouden.

BRUGEL is van mening dat de tijdelijke leveringen de volle 6 maanden moeten kunnen duren, overeenkomstig de bepalingen van artikel 4 van het ontwerpbesluit, ongeacht de datum waarop dit besluit afloopt. In een enigszins extreem geval lijkt het immers onwaarschijnlijk dat een kmo die op 15 december 2023 zou beginnen te profiteren van de tijdelijke levering, uiterlijk 15 dagen later een leveringscontract zou vinden om de afsluiting te vermijden.

5.3 Tarief voor de tijdelijke levering

Aangezien het gaat om de levering van gas en elektriciteit door de distributienetbeheerder, moet een tarief worden vastgesteld voor kmo's die deze maatregel genieten.

Het ontwerpbesluit bevat echter geen enkele aanwijzing ter zake:

- Hoe zal het tarief worden berekend?
- Wordt het een marktconform tarief, een duurder tarief om de kmo's te stimuleren zo snel mogelijk een commercieel contract te vinden, of juist een gunstiger tarief om die kmo's financieel een duwtje in de rug te geven?
- Wie zal instaan voor de berekening van het tarief en/of de goedkeuring ervan?

Indien het de bedoeling van de Regering is om BRUGEL te belasten met de taak van de berekening van dit tarief, zou het ontwerpbesluit toch minstens een antwoord moeten geven op de drie hierboven opgesomde vragen.

Tot slot vestigt BRUGEL, in het kader van het in punt 4.4 ontwikkelde alternatieve voorstel, de aandacht van de Regering op het feit dat, indien dit alternatief wordt gevolgd, er geen behoefte meer zou zijn om een gereguleerd tarief vast te stellen, aangezien de inschrijver die de offerteaanvraag heeft gewonnen, het tarief zal toepassen dat hijzelf in zijn offerte heeft voorgesteld; aangezien dit tarief het voorwerp was van een offerteaanvraag, zal het *de facto* geacht worden dicht bij de marktprijs te liggen. In dit verband houdt het alternatieve voorstel volgens ons een grote vereenvoudiging in bij de vaststelling van het tarief voor de tijdelijke levering waarvan sprake in het ontwerpbesluit. Momenteel heeft enkel de federale regulator bevoegdheden inzake consumentenprijzen (sociaal tarief en maximumprijzen).

5.4 Gevolgen voor Sibelga en alternatieve voorstellen

5.4.1 Gevolgen voor Sibelga

De activiteit van tijdelijke levering die in het ontwerpbesluit aan de distributienetbeheerder wordt toegewezen, brengt ons ertoe de gevolgen ervan voor die laatste te analyseren. Hoewel die activiteit uiteraard deel kan uitmaken van de rol van de netbeheerder als marktfacilitator, zal ze op verschillende niveaus wel gevolgen hebben voor Sibelga. BRUGEL meent dat een aanpassing van het ontwerpbesluit op dit punt zou kunnen leiden tot maatschappelijke winst en tot de formulering van een alternatief voorstel.

Wat de sourcing betreft, zou het huidige energieaankoopcontract van Sibelga de DNB proportioneel dekken voor een toename van het volume, alle verhoudingen in acht genomen. Dit betekent dat de huidige leverancier van Sibelga het sourcingrisico zou dragen voor de kmo's die in aanmerking komen van de maatregel van het ontwerpbesluit. Dit leveringscontract loopt echter eind 2023 af en het is zeer waarschijnlijk dat Sibelga, in geval van een nieuw contract voor de komende jaren, geen leverancier zal vinden die bereid is dit soort risico's tegen een goede prijs te dekken, en dat Sibelga deze bevoorradingsrisico's zelf zal moeten dragen ten laste van de netgebruikers via hun distributietarief.

Bovendien beschikt de distributienetbeheerder niet over een IT-systeem en interne procedures die hem in staat stellen professionele klanten te factureren en de gefactureerde bedragen in te

vorderen. Sibelga kan bijvoorbeeld geen AMR-klienten factureren, wat de uitsluiting van deze ondernemingen van de maatregelen van het ontwerpbesluit lijkt te hebben gerechtvaardigd, een rechtvaardiging die BRUGEL nogal zwak lijkt in geval van een beroepsprocedure door een onderneming die zich gediscrimineerd zou voelen (zie 4.1). Bovendien is Sibelga momenteel niet in staat om één enkele factuur voor beide energievormen uit te reiken; haar IT-systemen zullen tegen juni 2023 daartoe worden aangepast. De uitvoering en het operationele beheer van dergelijke procedures om de facturering en de inning van vorderingen op kmo's mogelijk te maken, zullen voor Sibelga kosten met zich meebrengen, kosten die voor een monopolistische marktspeeler per definitie hoger zullen zijn dan de kosten die een commerciële leverancier die dezelfde activiteit moet verrichten, zou moeten dragen.

5.4.2 I^e alternatief voorstel: aan de markt gerichte offerteaanvraag voor de tijdelijke levering

BRUGEL vraagt zich dan ook af of het werkelijk de rol van de netbeheerder is om activiteiten uit te voeren die door de commerciële leveranciers zouden moeten worden uitgevoerd.

Bijgevolg is BRUGEL van mening dat, in plaats van zelf deze tijdelijke leveringsactiviteit voor kmo's op zich te nemen, Sibelga een offerteaanvraag aan de markt zou kunnen uitschrijven zodat een commerciële leverancier deze activiteit op zich kan nemen. De uitstaande schulden van de kmo's die van deze tijdelijke levering profiteren, zouden echter onder de verantwoordelijkheid van de DNB blijven vallen, maar de gehele leveringsactiviteit (sourcing, facturering en invordering) zou onder de verantwoordelijkheid vallen van de leverancier-inschrijver die de offerteaanvraag heeft binnengehaald. Wij achten het noodzakelijk het risico van niet-betaling bij de netbeheerder te houden, om ervoor te zorgen dat de marktdeelnemers op de offerteaanvraag willen reageren.

De selectie van deze commerciële leverancier zou gebaseerd zijn op de prijs of de in de offerte voorgestelde prijsformule, maar ook op de kwaliteit van zijn invorderingsprocedure. Aangezien de opdracht voor beide fluïda aan één leverancier moet worden gegund, moet ook een weging tussen de gasprijs en de elektriciteitsprijs worden vastgesteld om de offertes te kunnen beoordelen.

Verwacht wordt dat Sibelga op korte termijn de offerteaanvraag zal uitschrijven en de opdracht zal gunnen. Gezien de hoogdringendheid achten wij een maand een redelijke termijn voor de gehele procedure.

Om ervoor te zorgen dat de offerteaanvraag voldoende aantrekkelijk is en goed in elkaar zit, stellen wij ook voor dat BRUGEL het recht heeft om de offerteaanvraag te bekijken en te controleren en om, indien nodig, al te restrictieve of zelfs onrechtmatige clausules te doen veranderen.

De voordelen van dit voorstel zijn legio:

- De voorgestelde oplossing is meer in overeenstemming met het marktmodel en de scheiding van de vakgebieden tussen netbeheerder en leverancier.
- De kosten van de tijdelijke levering zijn per definitie lager als deze door een commerciële leverancier wordt verricht en niet door een monopolistische onderneming als Sibelga. Bovendien zijn het in het geval van het voorgestelde alternatief de begunstigen van de maatregel die de kosten van de levering zullen financieren, terwijl in de aanpak waarbij de distributienetbeheerder deze tijdelijke levering op zich neemt, de kosten van de levering zullen worden doorberekend aan alle netgebruikers, hetzij via de distributietarieven, hetzij via de ODV-tarieven.

- In het ontwerpbesluit hoeft geen specifieke procedure te worden vastgesteld voor het geval dat kmo's die een tijdelijke levering ontvangen, niet betalen, aangezien de normale marktregels van toepassing kunnen zijn.
- Er is geen impact op de huidige en toekomstige sourcing van Sibelga of op de leverancier die energie aan Sibelga levert.
- De prijs die de kmo's voor de tijdelijke levering betaalt, zou een marktprijs zijn (vastgesteld na de offerteaanvraag). Het zou dus niet nodig zijn een gereguleerde prijs voor deze levering te bepalen, ongeacht of deze door BRUGEL of een andere partij wordt berekend (zie 4.3).
- Afgezien van eventuele oninbare vorderingen (zie hieronder) zouden er geen kosten gedragen worden door de gemeenschap, aangezien alle kosten via de voor de tijdelijke levering betaalde energieprijs aan de kmo's zouden worden doorberekend.

In dit voorstel zouden de enige kosten die nog door Sibelga moeten worden gedragen en door de gemeenschap worden gefinancierd via de tarieven van de netbeheerder, betrekking hebben op de oninbare schuldvorderingen. Op zich worden deze kosten ook gedragen door Sibelga in de door het ontwerpbesluit voorgestelde oplossing. Het alternatieve voorstel van BRUGEL verandert niets aan dit punt.

Tot slot zijn de door Sibelga te dragen kosten van oninbare facturen momenteel zeer moeilijk in te schatten, omdat zij afhangen van het aantal daadwerkelijke begunstigden van de maatregel, maar ook van het percentage van hen dat in gebreke zal blijven en *in fine* failliet zal gaan of zal worden vereffend. Het lijkt ons echter verstandig een toezicht op deze uitstaande schuldvorderingen in te stellen, zie punt 4.6.

Ten slotte zou het wenselijk zijn dat in het ontwerpbesluit in alle gevallen uitdrukkelijk wordt vermeld dat de geplande tijdelijke levering een reglementair en niet-contractueel karakter heeft, zodat zij niet kan worden afgedwongen door een derde die in voorkomend geval zou weigeren de desbetreffende facturen te betalen onder het voorwendsel dat hij in het kader van deze levering geen contractuele relatie heeft.

5.4.3 2^e alternatief voorstel: gewestelijk steunmechanisme voor het stellen van een bankgarantie

Het principe van dit alternatief bestaat erin dat kmo's die geen toegang hebben tot een energiecontract, er aanspraak op kunnen maken in ruil voor een bankgarantie of financiële garantie van het Gewest.

De criteria voor toegang tot deze steun zouden vergelijkbaar zijn met die welke thans in het ontwerpbesluit zijn opgenomen, onverminderd de opmerkingen die hierover reeds zijn gemaakt in punt 4.1.

De voordelen van dit alternatief zijn ook talrijk, vooral omdat het de huidige werking van de markt niet verandert of verstoort, noch een nieuwe rol van tijdelijke leverancier scheidt.

De nadelen van deze oplossing liggen vooral in het feit dat de uitvoering naar verwachting te lang zal duren gezien de huidige hoogdringendheid, waardoor BRUGEL dit alternatief niet a priori steunt, en in de financiële blootstelling van het Gewest in geval van faillissement/vereffening van bepaalde begunstigden van de maatregel. Een dergelijk alternatief kan echter op middellange termijn worden overwogen, indien het ontwerpbesluit wordt verlengd, of eventueel indien de kmo na de maximale periode van 6 maanden tijdelijke levering nog steeds geen energiecontract met een commerciële leverancier kan afsluiten.

5.5 Conjuncturele aspecten: verlenging van de onder het ontwerpbesluit vallende maatregelen

De afgelopen maanden heeft BRUGEL een tekort aan commerciële aanbiedingen voor bepaalde kmo's op de Brusselse gas- en elektriciteitsmarkt vastgesteld.

Dit verschijnsel is vooral te verklaren door de economische crisisconjunctuur, die bepaalde ondernemingen en sectoren heeft verzwakt, en door de hoge en zeer variabele energieprijzen, die de leveranciers ertoe hebben gebracht terughoudend te zijn in hun commerciële aanbiedingen.

Deze situatie bracht de Brusselse Regering ertoe het in dit advies geanalyseerde ontwerpbesluit voor te stellen. Volgens BRUGEL is de uitvoering van de in dit ontwerpbesluit bedoelde maatregelen nog steeds relevant, ook al is momenteel op de markten een daling van de energieprijzen merkbaar.

De hypothese van een scenario met hoge energieprijzen voor de winter van 2023-2024 kan op vandaag echter redelijkerwijs niet worden uitgesloten. Het is vandaag ook gevaarlijk om de ontwikkeling van deze prijzen op langere termijn te voorspellen. Het lijkt derhalve raadzaam dat de minister van Energie de periode van toepassing van de bepalingen van het ontwerpbesluit kan verlengen tot na 31 december 2023, zoals bepaald in artikel 7 van het ontwerp, maar ook dat de minister de bepalingen van het ontwerpbesluit in de verdere toekomst opnieuw kan toepassen.

BRUGEL is van mening dat, indien nodig, een dergelijke verlenging of een aansluitende reactivering van de maatregelen van het ontwerpdecreet waartoe de minister heeft besloten, gebaseerd moet zijn op objectieve elementen, zoals een op de markten vastgesteld minimumniveau van de energieprijzen.

5.6 Monitoring

Het lijkt ons ook relevant om een monitoring van de in het ontwerpbesluit voorgestelde maatregelen in te stellen, zowel om het aantal begunstigden en de evolutie daarvan te volgen, als om te beschikken over een follow-up van de onbetaalde schuldvorderingen, en dit om de Regering op gezette tijden te informeren over de effecten en de kosten van de maatregelen van het ontwerpbesluit. Deze controle zou door BRUGEL kunnen worden uitgevoerd op basis van een informatieverplichting voor de leveranciers en Sibelga.

Afgezien van het voorgestelde toezicht, dat de regering in staat zal stellen de maatregel aan te passen in geval van "ontsporing", is BRUGEL van mening dat het risico van onbetaalde schulden ten laste van Sibelga laag moet blijven:

- Alleen ondernemingen die voldoen aan de criteria van economische levensvatbaarheid zullen toegang hebben tot de steun bedoeld in het ontwerpdecreet;
- De procedure in geval van niet-betaling door een klant is vrij kort en zal zo nodig snel leiden tot de afsluiting van het punt;
- Tijdelijke levering is *a priori* slechts voorzien voor een periode van maximaal 6 maanden.

6 Conclusie

Na analyse van het ontwerpbesluit is BRUGEL van mening dat de voorgestelde maatregelen het mogelijk maken om de toegang tot energie tijdelijk te garanderen voor kmo's die door de energiecrisis worden getroffen, zonder de energieleveranciers, waarvan sommige ook door deze crisis worden getroffen, te belasten. Het is dus een goed ontwerp, in het belang van de professionele consumenten en het behoud van het Brusselse economische weefsel.

In zijn advies stelt BRUGEL verbeteringen van het ontwerpbesluit voor. Zo is de regulator van mening dat het zinvol is bepaalde toelichtingen te verstrekken over de begunstigden van de maatregelen, bepaalde elementen van de procedure te verbeteren, meer flexibiliteit te brengen in geval van een eventuele verlenging van de maatregelen en dat te voorzien in een monitoring.

Naast deze voorgestelde verbeteringen is BRUGEL van mening dat een alternatief voor de door de Regering voorgestelde oplossing nader moet worden bekeken. In dat alternatieve voorstel zou worden bepaald dat Sibelga, in plaats van als tijdelijke leverancier op te treden, een offerteaanvraag zou uitschrijven om een commerciële leverancier aan te wijzen om die rol op zich te nemen. Dit alternatief heeft volgens BRUGEL een aantal voordelen: lagere kosten voor alle netgebruikers, overeenstemming met het marktmodel, waardoor de maatregelen van het ontwerpbesluit zonder problemen kunnen worden verlengd, minder impact op Sibelga, grotere efficiëntie en eenvoudigere uitvoering van de maatregelen, zowel wat betreft de vaststelling van de prijs voor deze levering als wat betreft de operationele uitvoering. Om deze redenen moedigt BRUGEL de Regering sterk aan om dit alternatief te onderzoeken, ondanks de hoogdringendheid van de invoering van deze steunmaatregelen voor kmo's.

* *

*